

LJUDSKI PLESI KOT SREDSTVO ZA SPOZNAVANJE KULTURE

KAJA INTIHAR

Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta, Maribor, Slovenija
kaja.intihar@student.um.si

Ljudski plesi že stoletja predstavljajo dragocen del kulturne dediščine in identitete različnih narodov, saj izražajo vrednote, običaje in zgodbe. Plesi niso le telesna dejavnost, ampak način povezovanja in razumevanja različnih kultur. Vključevanje ljudskih plesov v šolske prireditve ter aktivnosti folklornih skupin in festivalov po svetu pomaga ohranjati kulturno dediščino in omogoča medkulturno povezovanje. Zlasti festivali pod okriljem organizacij, kot je COIFF, prispevajo k razumevanju in sprejemanju drugih kultur. V Sloveniji ljudske plese poučujemo v osnovnih šolah s tehnikami, kot so prikaz, ponavljanje in ples ob glasbi. Plesi, kot so polka, kolo in valček, tako ostajajo živi del kulturnega izročila, ki ga ohranjamo za prihodnje generacije.

DOI

[https://doi.org/
10.18690/um.pef.3.2025.22](https://doi.org/10.18690/um.pef.3.2025.22)

ISBN

978-961-286-993-9

Ključne besede:

ljudski plesi,
kulturna dediščina,
povezovanje kultur,
poučevanje plesov,
folklorne skupine

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

DOI

[https://doi.org/
10.18690/um.pef.3.2025.22](https://doi.org/10.18690/um.pef.3.2025.22)

ISBN

978-961-286-993-9

Keywords:

folk dances,
cultural heritage,
bridging cultures,
dance teaching,
folklore groups

FOLK DANCES AS A MEANS OF CULTURAL AWARENESS

KAJA INTIHAR

University of Maribor, Faculty of Education, Maribor, Slovenia
kaja.intihar@student.um.si

For centuries, folk dances have been a valuable part of the cultural heritage and identity of different nations, reflecting values, customs, and stories. Dances are not merely a physical activity but also a means of connecting with and understanding diverse cultures. The inclusion of folk dances in school events, as well as in the activities of folklore groups and festivals worldwide, contributes to the preservation of cultural heritage and facilitates intercultural integration. Festivals under the auspices of organizations such as COIFF, in particular, promote understanding and acceptance of other cultures. In Slovenia, folk dances are taught in primary schools using techniques such as demonstration, repetition, and dancing to music. Through this approach, dances like the polka, kolo, and waltz remain a vibrant part of the cultural tradition, preserved for future generations.

University of Maribor Press

1 Uvod

Ljudski plesi so že stoletja pomemben del kulturne dediščine in identitete narodov. So več kot le gibanje telesa ob glasbi, saj predstavljajo način izražanja vrednot, običajev in zgodb različnih skupnosti po svetu. Z vključevanjem specifičnih ritmov, oblačil, pesmi in simbolike nam ljudski plesi ponujajo vpogled v zgodovino in življenjski slog ljudi iz različnih okolij. Skozi učenje in izvajanje ljudskih plesov lahko raziskujemo kulturno raznolikost ter globlje razumemo tradicije, ki so oblikovale našo družbo. Ljudski plesi tako niso le sredstvo za ohranjanje preteklosti, temveč tudi most do medkulturnega razumevanja v sodobnem svetu.

2 Ljudski plesi kot sredstvo za spoznavanje kulture

Folklorne skupine so neločljivi del dejavnosti na umetniških potovanjih in so tudi neločljivi del turizma. Po vsem svetu se organizirajo folklorni festivali in znotraj držav lahko obstaja več različnih folklornih skupin, ki omogočajo, da ljudje spoznavajo njihovo tradicijo, avtohtone ljudi in njihovo kulturo. Najbolj pa lahko dejavnost folklornih skupin zaznamo pri določenih oblikah spoznavnega turizma (Bochenek, 2013).

2.1 Ljudski plesi v Radžastanu (Indija)

Radžastanske ljudske predstave pripovedujejo o dolgoletnih običajih tamkajšnjih prebivalcev ter odsevajo harmonično sobivanje različnih civilizacij in njihovih vplivov. V teh predstavah se prepletajo glasbene zvrsti in zapeljivi ritmi tradicionalne glasbe, kot sta *manganiyar* in *langas*, hipnotični plesi *kalbelia* ter pristno pripovedovanje zgodb skozi ples *kalbelia*. Zgodovina države, miti in vrednote so se prenašale skozi stoletja, vsaka izrazna oblika pa je njihov zbiralnik. Ti izvajalci očarajo gledalce z živahnimi barvami, privlačno glasbo in čudovitim plesom, ki vsakogar popelje v preteklost (Akhtar in Farooq, 2023).

Radžastanska ljudska glasba in zabava pomembno vplivata na praznovanja. Na primer, med sejmom kamel v Puškarju plesalci in lutkarji *kalbelia* oživijo radžastanske puščave. Hkrati so med festivalom *teej* ženske roke okrašene z zapletenimi vzorci *mehendi* v živahnih odtenkih. Podobno glasbeniki *manganiyar* in *langas* navdušujejo poslušalce na mednarodnem folklornem festivalu Radžastan in s svojimi večnimi melodijami presegajo jezikovne meje. Z ohranjanjem in spodbujanjem bogate

dediščine Radžastana ohranjajo dolgotrajne tradicije, ki se jih trudijo tudi modernizirati. Prav tako praznovanja privabljajo obiskovalce z vsega sveta, kar pomembno vpliva na gospodarstvo države in medkulturno interakcijo (Akhtar in Farooq, 2023).

2.2 Festivali in dogodki pod okriljem COIFF

Folklorni festivali pod okriljem COIFF potekajo na vseh celinah sveta, prav tako pa ponujajo številne priložnosti za potovanje po državi in priložnosti za potovanje v tujino. Ti festivali in dogodki se širijo preko množičnih medijev, predvsem televizije, radia in tiska. Raziskava, v kateri so sodelovale Poljska, Rusija, Belorusija, Ukrajina, Hrvaška, Srbija, Grčija, Turčija, Kenija, Paragvaj, Mehika in Kostarika je pokazala, da folklorne skupine najpogosteje potujejo po Evropi (Bochenek, 2013).

Ljudski ples spodbuja telesno dejavnost, razvija znanje ter spodbuja ljudske kulture in običaje, prav tako pa omogoča spoznavanje novih krajev in njihovo kulturno dediščino. Zagotovo je lahko eden izmed glavnih dejavnikov, ki ustvarjajo turistično gibanje ali nudi dopolnilne ponudbe za množični oziroma podeželski turizem. Ples lahko v kombinaciji s turizmom predstavlja pomemben vir trajnostnega dohodka za lokalno prebivalstvo (Bochenek, 2013).

2.3 Učenje ljudskih plesov

Raziskava, ki je bila izvedena na Univerzi na Vzhodnih Filipinih, je pokazala, da študentje dobro razumejo ljudski ples, temeljne spretnosti v ljudskem plesu, spretnost izvedbe preprostega ljudskega plesa, obvladovanje ljudskega plesa, razvijanje sebe skozi ples in spretnosti izvedbe plesov, ki temeljijo na njihovem kulturnem izročilu (Buedron, 2017).

Študentje so mnenja, da so učne tehnike, ki so jih uporabljali njihovi učitelji, zelo zanesljive. Ugotovili so, da se lahko ljudskih plesov učenci naučijo tudi preko posnetkov, dostopnih na spletu, vendar je najbolj učinkovito, če se jih učijo neposredno v praksi pod vodstvom učitelja. Pri tem vadijo te izvedene gibe, da si jih utrdijo v spomin (Buedron, 2017).

V Sloveniji uporabljajo učitelji metode, ki spodbujajo praktično izvedbo ljudskih plesov:

- prikaz in ponavljanje (učitelj pokaže korake in gibanje, učence spodbudi k ponavljanju);
- učenje korak za korakom (učenje plesa po korakih, kasneje se poveže v celoten ples);
- učenje v parih ali skupinah (za ples, ki vključujejo več plesalcev, učitelj odredi delo v parih ali skupinah, da učenci začutijo gibanje drugih);
- ritmične vaje (izvajanje ritmičnih vaj brez glasovne spremljave, učenci tako lažje usvojijo ritem in tempo plesa);
- ples ob spremljavi glasbe (glasba učencem pomaga pri občutku za ritem, hitrost in celotno vzdušje plesa);
- uporaba pripovedi in zgodovine (spoznajo kulturno ozadje ali zgodbo določenega plesa);
- posnetki in ogled plesov (ogled posnetkov, kako je videti ples, ki se ga bodo učili) (Bejtullahu, 2016).

Predvsem v Sloveniji učitelji zelo pogosto vključijo tradicionalne ljudske ples v šolske prireditve. Učenci se naučijo določenih plesov in gibov, kot so plesi v parih: *zibens'rit*, *kolo*, *sotiš*, *špicpolka*, *polka* in *valček*.

3 Zaključek

V prispevku smo zapisali, da imajo ljudski plesi izjemno vrednost kot orodje za spoznavanje in ohranjanje kulture. S svojo edinstveno kombinacijo ritma, gibanja in pripovedovanja omogočajo globlje razumevanje zgodovine, vrednot in običajev različnih narodov. Ob obujanju tradicionalnih plesov ohranjamo dediščino preteklih generacij, hkrati pa ustvarjamo priložnosti za povezovanje na medkulturni ravni.

Ljudski plesi so postali sestavni del vsakdanjika v osnovnih šolah, kjer otroke že zelo zgodaj začnemo učiti tradicionalnih plesov. Ohranjanje kulturne dediščine se odraža tudi na šolskih in občinskih prireditvah.

Literatura

- Akhtar, S. in Farooq, N. (2023). Folk Dance and Music of Rajasthan: A Study of their Role in Fairs and Festivals. *Social Science Journal for Advanced Research*, 3(4), 59–64. <https://doi.org/10.54741/ssjar.3.4.9>
- Bejtullahu, A. (2016). Glasba in ples narodnih manjšin v Sloveniji: nacionalna identiteta, eksotika, past stroke. *Traditiones*, 45(2), 159–176. doi: 10.3986/Traditio2016450210
- Bochenek, M. (2013). Festival tourism of folk frophu dances from selected countries of the world. *Polish Journal of Sport and Tourism*, 20(2), 95–99. doi: 10.2478/pjst-2013-0009
- Buedron, N. F. (2017). Perceptions towards Folk Dancing of College Students in the University of Eastern Philippines. *International Journal of Science and Research (IJSR)*, 6(10), 2092–2096. doi: 10.21275/art20177628